

Opmars SPD zet verkiezingsstrijd op z'n kop

[Achtergrond](#) - 25 augustus 2021 - Auteur: Marja Verburg

De SPD maakt een maand voor de Bondsdagverkiezingen een verrassende opmars in de peilingen. Voor het eerst is de partij de CDU/CSU voorbijgestreefd en staat ze met 23 procent bovenaan. De sociaaldemocraten profiteren van de populariteit van lijsttrekker Olaf Scholz en van de missers van kanselierskandidaten Armin Laschet (CDU) en Annalena Baerbock (Groenen).

Als Duitsers hun kanselier direct zouden mogen kiezen, zou Olaf Scholz zonder twijfel de opvolger van Angela Merkel worden. Met 41 procent staat hij in de [ARD Deutschlandtrend](#) ver boven de kanselierskandidaten van de CDU/CSU en Bündnis 90/Die Grünen: slechts 12 procent van de kiezers ziet Baerbock het liefst als kanselier, Laschet komt niet verder dan 16 procent. Ook in een [ranking van populaire politici](#) scoort vice-kanselier en minister van Financiën Scholz een stuk beter dan zijn concurrenten. Al staat Merkel daarin nog altijd op de eerste plaats, op eenzame hoogte.

Toen de SPD Scholz vorig jaar tot kanselierskandidaat benoemde, werd daar nog lacherig over gedaan. Als grote volkspartij hadden de sociaaldemocraten altijd een lijsttrekker die ambieerde kanselier te worden, een *Kanzlerkandidat*. Maar de SPD schommelde de afgelopen twee jaar in de [peilingen](#) tussen de 14 en de 18 procent, op de derde plaats achter de CDU/CSU en de Groenen. Kon je de SPD dan nog wel een volkspartij noemen? In deze politieke verhoudingen maakte Scholz, hoe competent en populair ook, geen reële kans Merkel op te volgen. Want een kanselier wordt in Duitsland niet direct gekozen. De partij die de verkiezingen wint, levert de regeringsleider. En dat leek de afgelopen jaren onbetwistbaar de CDU/CSU.

Bittere strijd

Dit voorjaar volgde de bittere strijd om het lijsttrekkerschap van de christendemocraten tussen CDU-leider Armin Laschet en CSU-voorzitter Markus Söder. [Laschet won die op het nippertje](#), maar werd kanselierskandidaat van een afgematte en verdeelde partij. In dezelfde tijd benoemden de Groenen, al twee jaar lang stabiel de tweede partij in de peilingen, voor het eerst [ook een](#)

[kanselierskandidaat](#), de jonge ambitieuze Annalena Baerbock. Dat ging er zo eensgezind aan toe en vormde zo'n contrast met het geruzie van de christendemocraten, dat Bündnis 90/Die Grünen in april zelfs even bovenaan stond in de peilingen.

Laschet moest zich als crisismanager bewijzen tijdens de watersnoodramp. Dat ging hem niet goed af

De Groenen konden [niet lang genieten](#) van de euforie van Baerbocks kandidaatstelling. Critici en media doken op haar gebrek aan ervaring, op haar enigszins opgepimpte cv en op mogelijk plagiaat in haar boek 'Jetzt. Wie wir unser Land erneuern', waarin ze haar politieke ideeën uiteenzet. Zowel Baerbock als de Groenen daalden daarna in de peilingen. De partij lijkt tot nu toe nauwelijks te kunnen profiteren van de extra aandacht voor klimaatverandering na de [overstromingen in juli](#).

Laschet moest als minister-president van Noordrijn-Westfalen zijn kwaliteiten als crisismanager bewijzen tijdens de watersnoodramp. Maar dat ging hem niet goed af. Vooral dat hij lachend in beeld was, terwijl president Steinmeier voor de camera's in het rampgebied sprak over de rouw om de dodelijke slachtoffers, werd hem kwalijk genomen. In de coronacrisis werd hij vaak als twijfelaar gezien. Maar de CDU/CSU stond al zo lang en zo duidelijk bovenaan in de peilingen, dat de christendemocraten ervan uitgingen dat ze ook met de niet zo charismatische Laschet de verkiezingen zouden winnen. Dat lijkt nu ineens niet meer zo zeker. Zelfs [zijn eigen aanhang](#) ziet hem steeds minder zitten.

Crisismanager

De plotselinge opmars van Scholz en de SPD maakt de eindspurt van de verkiezingen spannender dan die in jaren is geweest. In de meest recente [peiling van onderzoeksbureau Forsa](#) staat de SPD op 23 procent van de stemmen, boven de CDU/CSU met 22 procent en de Groenen met 18 procent. De nuchtere, pragmatische Scholz komt naast de onervaren Baerbock en de onhandige Laschet sterk over. Kiezers lijken in hem de crisismanager te zien die ze ook in Merkel waardeerden.

De SPD treedt sinds Scholz lijsttrekker is eensgezind op - dat was in 2017 wel anders

Als minister van Financiën werd Scholz vorig jaar in de coronapandemie een van de populairste Duitse politici met zijn als moedig geprezen financiële crisisbeleid. Weliswaar liggen hij en zijn ministerie onder vuur in het [Wirecard-schandaal](#) - slecht toezicht maakte miljardenfraude bij het fintech-bedrijf mede mogelijk. Ook

is zijn ondermaatse optreden als burgemeester van Hamburg tijdens de G20-rellen in 2017 een smet op zijn blazoën. Maar dat doet geen afbreuk aan zijn populariteit. De SPD treedt sinds hij kanselierskandidaat is bovendien eensgezind op - dat was tijdens de verkiezingen van 2017 wel anders. Toen volgde de ene [machtsstrijd](#) op de andere, met voortdurend wisselende voorzitters en een lijsttrekker, Martin Schulz, die als een messias werd binnengehaald maar uiteindelijk het slechtste verkiezingsresultaat van de SPD ooit haalde.

Of de SPD na de verkiezingen op 26 september daadwerkelijk de grootste partij wordt, is de vraag. Maar wie er ook wint, het worden sowieso spannende coalitieonderhandelingen. De kans is aanwezig dat geen van de partijen een ruime meerderheid haalt - een situatie die nieuw is in de Duitse landelijke politiek. Dan zijn er drie fracties nodig om een coalitie te vormen. Dat lijkt nu vooral gunstig voor de Bündnis 90/Die Grünen en de FDP: wie de winnaar straks ook wordt, om deze partijen als coalitiepartner lijkt de grootste partij na de verkiezingen moeilijk heen te kunnen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/45525/opmars-spd-zet-verkiezingsstrijd-op-zn-kop>